

Nom de l'assignatura	BIOGEOGRAFIA
Codi	28169
Estudis	GEOGRAFIA
Curs i període en el que s'imparteix	2010-2011 (2n semestre)
Crèdits	6 crèdits
Caràcter de l'assignatura	Obligatòria
Requisits exigits per a cursar l'assignatura	no n'hi ha
Llengua en què s'imparteix	Català
Professorat de l'assignatura	Nom del professor: Albert Pèlachs
	Despatx: B9-1016
	Correu electrònic: albert.pelachs@uab.cat
	albert.pelachs@uab.cat

Objectius	Els estudiants, mitjançant l'estudi de l'assignatura, han de ser capaços d'identificar, descriure, explicar, classificar i determinar les principals espècies vegetals de Catalunya i els paisatges que configuren
Continguts	<p>Bloc 1.- Què és la biogeografia i conceptes bàsics</p> <p>a) Explicar breument en què es basa l'estudi de la biogeografia i l'aportació dels geògrafs/es en aquest camp.</p> <p>b) Enumerar i explicar breument diferents conceptes propis de la biogeografia.</p> <p>Bloc 2.- La classificació dels éssers vius</p> <p>a) Enumerar i explicar la classificació dels éssers vius descrivint quines són les seves principals característiques i regnes</p> <p>b) Identificar i classificar les parts principals dels espermatòfits</p> <p>Bloc 3.- La Corologia</p> <p>a) Explicar i interpretar les causes de la distribució actual dels éssers vius</p> <p>b) Identificar i explicar els principals mètodes d'estudi paleobiogeogràfics per a l'estudi de la distribució geogràfica passada dels éssers vius</p> <p>c) Enumerar i explicar les característiques dels principals biomes mundials</p> <p>d) Explicar la distribució dels estatges de vegetació en clima mediterrani i atlàntic a la Península Ibèrica</p> <p>Bloc 4.- Fitogeografia</p> <p>a) Enumerar i explicar els principals criteris fisiognòmics per a la descripció de la vegetació i la definició dels diferents tipus de formació vegetal</p> <p>b) Explicar el paisatge en base als diferents tipus de formacions vegetals i a l'empremta de l'activitat humana</p> <p>c) Aplicar criteris taxonòmics per a la identificació d'espècies vegetals</p> <p>d) Enumerar els conceptes propis de l'evolució dinàmica del sistema natural i explicar la dinàmica de la vegetació en base a la influència dels factors ecològics</p> <p>e) Enumerar i identificar els principals tipus de vegetació de Catalunya, a la vegada que interpretar i explicar quines són les espècies vegetals més característiques de cadascuna d'elles</p> <p>Bloc 5.- Biogeografia aplicada</p> <p>a) Interpretar un mapa de vegetació i aplicar la seva informació en l'elaboració d'un perfil de vegetació</p> <p>b) Interpretar informació digital territorial i aplicar la seva informació en l'elaboració d'un mapa de cobertes vegetal</p> <p>Bloc 6.- Sortides de camp</p> <p>a) Crear un herbari a partir del coneixement de les espècies identificades en les sortides de camp</p> <p>b) Visitar les principals formacions vegetals de Catalunya i determinar les principals causes</p>

	de perturbació antròpica que han experimentat
Metodologia docent	<p>Els continguts de l'assignatura es desenvoluparan mitjançant les següents activitats:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Exposicions orals del professor durant les sortides camp. ☐ Lectura de llibres i articles (activitat individual dels estudiants complementària al treball d'aula i que en algunes ocasions es pot fer en grup). ☐ Redacció de paraules clau de les lectures realitzades. ☐ Treballs de "classe" individuals, en petit grup i en gran grup, relacionats amb les lectures, les exposicions del professor i la projecció d'imatges. ☐ Debat, discussió i anàlisi crítica de les lectures i treballs realitzats
Pràctiques	<p>Les pràctiques de l'assignatura es desenvoluparan mitjançant les següents activitats i seran en grups de com a màxim tres persones:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Dues sortides de treball de camp a: <ul style="list-style-type: none"> a) Massís del Garraf (30/4/2011) b) Montseny (7/05/2011) ☐ Una pràctica de laboratori i gabinet per completar les diferents unitats i temari de l'assignatura basades en: <ul style="list-style-type: none"> a) Comprensió de conceptes clau b) Resolució de problemes c) Recerca d'informació a internet (bases sobre biodiversitat, distribució corològica d'espècies, etc). d) Treball d'identificació d'espècies vegetals als herbaris del laboratori e) Ús i maneig d'Atles de distribució d'espècies i SIG MiraMon <p>El wiki (web de treball col·laboratiu) permet fer una avaluació continuada dels exercicis i un seguiment personalitzat a partir de la "llibreta de curs" https://wiki.uab.es/</p>
Avaluació	<p>L'avaluació dels continguts es durà a terme a través de :</p> <p>1. Entrega de pràctiques resoltes</p> <ul style="list-style-type: none"> • Per a tenir dret a ser avaluats/des, és indispensable el lliurament, dins dels terminis que s'aniran fixant al llarg del curs, dels exercicis pràctics. Aquestes pràctiques es realitzaran en grups de com a màxim tres persones i s'hauran de penjar al WIKI. Tant l'herbari com les pràctiques fetes a classe s'han d'haver lliurat abans de fer l'examen de continguts. Per tant, la data límit de lliurament de la part pràctica es correspondrà amb la data de l'examen de continguts. La correcció de les pràctiques es farà a classe amb la suficient antelació abans de cadascuna de les proves de contingut. <p style="text-align: center;">https://wiki.uab.es/0910-LG-B/PaginaInicial</p> <p>2. Exàmens parcials durant el curs</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hi haurà dos exercicis parcials de continguts i un examen final de teoria i pràctiques. • Els dos exercicis són obligatoris i serveixen per a mesurar el grau d'assoliment dels continguts impartits fins al moment. En tractar-se d'una avaluació continuada, la matèria es va acumulant al llarg del curs. • L'examen de continguts pot constar de diverses preguntes curtes referides a continguts concrets i/o relacionar conceptes a partir de diferents temes per relacionar. En les preguntes curtes es valorarà la capacitat de síntesi, rellevància de les respostes i en les altres la capacitat de relació. (Aquest apartat pot estar subjecte a canvis). • L'examen de pràctiques constarà del reconeixement visual de 10 espècies vegetals, reconeixement mitjançant una guia de classificació de 5 espècies vegetals. • Cal superar cadascuna d'aquestes dues proves, l'examen teòric i l'examen pràctic amb una nota mínima de 5 per a fer mitjana entre ells i tenir la nota final de curs. En cas que no s'arribi a aquesta qualificació en alguna de les parts no es farà mitjana i per tant, l'assignatura estarà suspesa.

	<ul style="list-style-type: none"> • La qualificació final del curs es durà a terme mitjançant les notes parcials obtingudes. • Els alumnes que s'hagin presentat als exàmens parcials i no hagin superat alguna de les parts s'hauran d'examinar de la part no superada a final de curs. No existeix la possibilitat de presentar-se a la convocatòria de juny sense haver-se presentat a tots i cadascun dels exàmens parcials. <p>4. Convocatòries</p> <ul style="list-style-type: none"> • L'alumne té dret a les dues convocatòries: juny i setembre. <p>5. Assistència inexcusable a les sortides de camp que es programin i elaboració dels materials, informes, etc. sobre aquestes activitats, per a poder-se examinar. Per aprovar l'assignatura és imprescindible l'assistència a les SORTIDES DE CAMP que són OBLIGATÒRIES i serveixen per a l'elaboració de l'herbari.</p> <p>6. Ponderació de cada part en la nota final:</p> <p>L'avaluació de les pràctiques es realitzarà a partir de:</p> <ul style="list-style-type: none"> - La participació en l'anàlisi i discussió que es generi en les sortides de camp. - El nivell d'elaboració d'una síntesi de pràctiques. - El nivell d'elaboració d'un herbari d'espècies vegetals realitzat a partir de les sortides de camp <p>Qualificació: La qualificació de l'examen de continguts representa el 45% del valor total. Els dos exercicis el 5%. L'avaluació de les pràctiques de reconeixement de formacions i espècies vegetals sobre el terreny (herbari) representa el 20%. Els exercicis fets a classe i introduïts al wiki al final de cada sessió (10%). I l'examen de pràctiques de reconeixement d'espècies (amb i sense guia d'identificació) l'altre 20%.</p>
<p>Bibliografia i materials específics</p>	<p>Bloc 1</p> <p><i>Bibliografia</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - DA LAGE, A. i MÉTAILIÉ, G. (2000). <i>Dictionnaire de Biogéographie végétale</i>, París, CNRS Editions. - LACOSTE, A. i SALANON, R. (1978). <i>Biogeografia</i>. Barcelona, Oikos-tau. 1a edició 1973. - MEAZA, G. (2001). "Funciones del medio físico en la dinámica territorial". A: RODRÍGUEZ, F. (coordinador). <i>Actas del XVII Congreso de Geógrafos Españoles</i>. Oviedo, Departamento Geografía de la Universidad de Oviedo, CeCodet, AGE y GEA: 119-129. - RUBIO RECIO, J. M.I (2002). "Una mirada a la biogeografía". A: PANAREDA, J. M. i PINTÓ, J. (editors). <i>Temas en Biogeografía</i>, Terrassa, Aster: 9-24 <p><i>Recursos</i></p> <p>Vegeu les adreces d'interès als apunts del campus virtual</p> <p>Bloc 2</p> <p><i>Recursos</i></p> <p>Vegeu les adreces d'interès als apunts del campus virtual</p> <p>Bloc 3</p> <p><i>Bibliografia</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - BOLÓS, O. de (2001). <i>Vegetació dels Països Catalans</i>. Terrassa, editorial Aster. - BUXÓ, R. (1997). <i>Arqueología de las plantas</i>. Barcelona, Crítica. - CREUS, J. (2000). "Dendrocronología y dendroclimatología o cómo los árboles nos cuentan el clima del pasado". A: GARCIA, J. C. <i>La reconstrucción del clima de época preinstrumental</i>. Santander, Universidad de Cantabria: 82-122.

- COSTA, M.; MORLA, C. i SAINZ, H. (1998). *Los Bosques Ibéricos. Una interpretación geobotánica*. Barcelona, Planeta.
- CURTIS, H. (1981). *Biología*, Barcelona, Omega.
- FERRERAS, C. i FIDALGO, C.E. (1991): *Biogeografía y Edafogeografía*. Madrid, editorial Síntesis.
- FOLCH, R. (1981). *La vegetació dels Països Catalans*. Barcelona, Ketres.
- FOLCH, R.; FRANQUESA, T. i CAMARASA, J.Ma. (1984). *Història Natural dels Països Catalans. Vegetació* (volum número 7), Barcelona, Enciclopèdia Catalana.
- FOLCH, R. (dir.) (1993). *Biosfera*, Barcelona, Enciclopèdia Catalana
- LACOSTE, A. I SALANON, R. (1977). *Biogeografía*. Vilassar de Mar, Oikos-tau
- MARGALEF, R. (1991). *Teoría de los sistemas ecológicos*. Barcelona, Universitat de Barcelona.
- NUET, J.; PANAREDA, J.M. i ROMO, À. M. (1991). *Vegetació de Catalunya*. Capellades, Eumo.
- PASCUAL, R. (1999). *Guia dels arbres dels Països Catalans*, Sabadell, Pòrtic.
- PÈLACHS, A. (2004). *Deu mil anys de geohistòria ambiental al pirineu central català. Aplicació de tècniques paleogeogràfiques per a l'estudi del territori i el paisatge a la Coma de Burg i a la Vallferrera*. Bellaterra, Universitat Autònoma de Barcelona.
- SIMMON, I.G. (1982). *Biogeografía Natural y Cultural*. Barcelona. Omega
- VERNET, J.L. (1997). *L'homme et la forêt méditerranéenne: de la Préhistoire à nos jours*. París, Edicions Errance.
- VIGO, J. (1976). *L'alta muntanya catalana flora i vegetació*. Barcelona, editorial Montblanc-Martin.

Recursos

Vegeu les adreces d'interès als apunts del campus virtual

Bloc 4

Bibliografia

- BOLÓS, O. de (2001). *Vegetació dels Països Catalans*, Terrassa, Aster.
- FERRERAS, C.; FIDALGO, C.E. (1991). *Biogeografía i Edafogeografía*, Madrid, Síntesis.
- FOLCH, R. (1981). *La vegetació dels Països Catalans*. Barcelona, Ketres.
- FOLCH, R. (1988). *Història Natural dels Països Catalans: plantes superiors* (volum 6), Barcelona, Enciclopèdia Catalana.
- FOLCH, R. (1989). *Història Natural dels Països Catalans: vegetació* (volum 7), Barcelona, Enciclopèdia Catalana
- LACOSTE, A.; SALANON, R. (1978). *Biogeografía*. Barcelona, Oikos-tau. 1a edició 1973.
- MARGALEF, R. (1991). *Teoría de los sistemas ecológicos*. Barcelona, Universitat de Barcelona.
- MASCLANS, F. (1999). *Guia per a conèixer els arbres*. Barcelona. Montblanc-Martin i Centre Excursionista de Catalunya. [1a. edició 1958]
- MASCLANS, F. (1989). *Guia per a conèixer els arbusts i les lianes*. Barcelona, Montblanc-Martin i Centre Excursionista de Catalunya. [1a. edició 1963]
- NUET, J.; PANAREDA, J.M. i ROMO, À. M. (1991). *Vegetació de Catalunya*. Capellades, Eumo.
- RIERA, S. (1994). *Evolució del paisatge vegetal holocè al pla de Barcelona, a partir de les dades pol·líniques*. Barcelona, Departament de Prehistòria, Història Antiga i Arqueologia, Universitat de Barcelona. Tesi doctoral inèdita.
- TERRADES, J. i RODÀ, F. (2004). "Els boscos de Catalunya. Estructura, dinàmica i funcionament". *Documents dels Quaderns de medi ambient II*. Barcelona, Generalitat de Catalunya, Departament de Medi Ambient.

Recursos

Vegeu les adreces d'interès als apunts del campus virtual

Bloc 5

Bibliografia

	- CARRERAS, J.; CARRILLO, E.; FONT, X et alii. (1997). <i>Mapa de vegetació de Catalunya. 1:50.000 La Seu d'Urgell 215 (34-10)</i>, Barcelona, Institut Cartogràfic de Catalunya i Direcció General del Medi Natural - CARRILLO, E. i NINOT, J.M. (1997). <i>Mapa de vegetació de les valls d'Espot i de Boí. 1:50.000</i>, Barcelona, Institut Cartogràfic de Catalunya - CARRERAS, J.; CARRILLO, E. i FARRÉ, A. (1999). <i>Mapa de vegetació de Catalunya. 1:50.000 Noarre 150 (34-8) i Tírvia 182 (34-9)</i>, Barcelona, Institut Cartogràfic de Catalunya i Direcció General del Medi Natural - CARRERAS, J.; CARRILLO, E. et alii. (2003). <i>Mapa de vegetació de Catalunya. 1:50.000 Figueres 258 (39-11) i Roses 259 (40-11)</i>, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, Direcció General de Boscos i Biodiversitat i Universitat de Barcelona - BOLÒS, O; VIGO, J. i CARRERAS, J. (2004). <i>Mapa de vegetació potencial de Catalunya. 1:250.000</i>, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, Grup de Geobotànica i Cartografia de la Vegetació de la Universitat de Barcelona